

**ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ
ГЕЛЬСІНСЬКОЇ ГРУПИ
ВІСНИК РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ
Редактор-упорядник Надія Світлична
Випуск 2
Лютий 1982 року
Нью-Йорк**

**ПОЯСНЕННЯ ДЕЯКИХ СКОРОЧЕНЬ,
ВЖИВАНИХ У ВІСНИКУ-2/82**

АРСР — Автономна Радянська соціалістична Республіка

бл. — близько

вид-во — видавництво

вып. — *рос.* выпуск — випуск

вкл. — включно

ВЛКСМ — Всесоюзна Ленінська Комуністична Спілка Молоді

ВТК — виправно-трудова колонія

вул. — вулиця

г. — *рос.* город — місто

газ. — газета

ген. — генерал, генеральний

генсек — генеральний секретар

див. дивись

др. — *рос.* другие — інші

ЄХБ — Євангельські християни-баптисти

ж. — журнал

зав. — завідувач

заст. — заступник

ИГ — *рос.* Инициативная группа — Ініціативна група

ім. — імені

кв. — квартира

КДБ — Комітет Державної Безпеки при Раді Міністрів

КК — кримінальний кодекс

КПРС — Комуністична партія Радянського Союзу

м. — місто

МВС — Міністерство Внутрішніх Справ

нар. — народився (-лась), народження

нач. — начальник

обл. — область, обласний

ОГС — *рос.* Общественная группа содействия — Громадська група сприяння

ОПЛ — обласна психіатрична лікарня (загального типу)

ОУН — Організація Українських Націоналістів

п/з — *рос.* политзаключенный — політв'язень

пер. — *рос.* переулок — провулок

ПКТ — приміщення камерного типу

п/ск — поштова скринька

п/я — *рос.* почтовый ящик — поштова скринька

р-н — район

РРФСР — Російська Радянська Федеративна соціалістична Республіка

св'ящ. — священик

с — село

сел. — селище

СіЗО — слідчий ізолятор

с/з — рос. совхоз — радгосп

СМ — рос. — Сосет Министров — Рада Міністрів

соотв. — рос. соответственно — відповідно

СПЛ — спеціальна психіатрична лікарня (закритого типу)

ст. — стаття

ст. — станція

стор. — сторінка

США — Сполучені Штати Америки

тел. — телефон

т.зв. — так званий

УВС — Управління Внутрішніх Справ

УКДБ — Управління Комітету Державної Безпеки

ул. — рос. улица — вулиця

УПА — Українська Повстанська Армія

УРСР — Українська Радянська соціалістична Республіка

УРСР — Українська робітничо-селянська спілка

уст. — установа

учр. — рос. учреждение — установа

ч. частина

ШІЗО — штрафний ізолятор

ЯАССР — рос. Якутская Автономная Советская социалистическая Республика — Якутська Автономна Радянська соціалістична Республіка

ХРОНІКА РЕПРЕСІЙ

2-1 Член Української Гельсінської групи Василь СТРІЛЬ-

ЦІВ (див. 1981, 12-12 і раніше) мав звільнитися після двох років

ув'язнення 23 жовтня 1981 року. Проте його не звільнили, а за-

арештували в таборі 20 жовтня 1981 року і засудили ще на 6 років за ст. 62 КК УРСР. Звинувачення не відоме.

Василь Степанович СТРІЛЬЦІВ (див. фото внизу) **нар. 13 січ-**

1. Тарас ЧОРНОВІЛ, Василь СТІЛЬЦІВ, Н.Н. і Василь СІЧКО в Карпатах.

ня 1929 р. в с. Загвіздя Івано-Франківської обл. У 1944-54 рр. відбував покарання за ст. 58 КК РРФСР, пізніше реабілітований. Жив у м. Долина Івано-Франківської обл., працював у середній школі викладачем англійської мови. В лютому 1977 року його звільнили з роботи через конфлікт з адміністрацією. У вересні 1977 року В. СТІЛЬЦІВ зрікся радянського громадянства, у жовтні 1977 року ввійшов до складу Української Гельсінської групи. У лютому 1979 року В. СТІЛЬЦЕВА засудили до 3 місяців виправно-примусової праці без позбавлення волі "за опір представникові влади", а 23 жовтня 1979 року його заарештували й засудили до 2 років табору суворого режиму, звинувативши в порушенні паспортного режиму (зрікшися громадянства, він відіслав до уряду свій паспорт). Василь СТІЛЬЦІВ самотній. З родини в нього є тільки брат Павло, теж колишній політв'язень. Його адреса: 285600, Івано-Франківська обл., Долинський р-н, с. Оболонне, вул. Шевченка, 49. Ним опікується також Стефанія ПЕТРАШ (СІЧКО) — див. 1981, 11-29 і раніше).

2-2 3 грудня 1981 року в таборі ЕЧ-325/62 в м. Черкасах знову заарештували члена Української Гельсінської групи Василя СІЧКА (див. 1981, 5-62 і раніше). Через тиждень після переведення до слідчого ізолятора йому пред'явили звинувачення за ст. 223⁶ КК УРСР ("Зберігання наркотиків без мети збуту"). Запобіжний захід — тримання під вартою — йому офіційно оголосили 11 грудня 1981 року. Арештові передувало вилучення під час обшуку його особистих речей коробочки з гашишем. В. СІЧКО негайно заявив, що тієї коробочки в його речах раніше не було та вимагав зняти з неї відбитки пальців, але йому відмовили.

4 січня нарсуд Придніпровського р-ну м. Черкаси під головуванням КУЛЬЧИЦЬКОГО розглянув справу Василя СІЧКА. Суд відбувався в приміщенні СІЗО. Василева мати Стефанія ПЕТРАШ, приїхавши на побачення з сином і випадково довідавшись про його арешт і суд, домогалася бути на суді присутньою. Прокурор дав їй дозвіл, проте нач. СІЗО майор ШЕДЬКО не пустив її до судової кімнати. Свідками на суді виступали представники адміністрації, які вилучали коробочку з гашишем (оперуповноважений В. С. ЗІНЧЕНКО, вільнонаймані І. А. КОВАЛЕНКО і В. Д. ТОМОЗ), та в'язні-кримінальники, які посвідчили, що В. СІЧКО в їхній присутності змішував тютюн з гашишем, курих сам і пригощав їх (Василь СІЧКО — взагалі не курить). Вирок: 3 роки таборів суворого режиму.

Василь Петрович СІЧКО (нар. 22. XII. 1956 р. в м. Магадані, див. фото внизу) вчився на факультеті журналістики Київського

*Член Української
Гельсінської групи
Василь СІЧКО.*

університету ім. Шевченка, звідки його виключили через неблагонадійність у 1977 році. 5 липня 1979 року його разом з батьком Петром СІЧКОМ заарештували та засудили за участь в Українській Гельсінській групі, за вірші і за виступ на похороні композитора В. ІВАСЮКА у Львові 22 травня 1979 року. Трирічний засуд мав закінчитися 5 липня 1982 року. Василів брат Володимир СІЧКО також ув'язнений. Мати ПЕТРАШ Стефанія Василівна з наймолодшою дочкою Оксаною мешкає за адресою: **285600, м.**

Долина Івано-Франківсько! обл., вул. Панаса Мирного, 14.

2-3 11 лютого 1982 року в Тбілісі вдруге заарештували

Саркіса (Сергія) Йосиповича ПАРАДЖАНОВА. Цього дня в нього відбувся обшук. За суперечливими і неперевіреними повідомленнями, безпосередньою причиною арешту були його зустрічі "з небажаними людьми", напевно, з іноземцями, однак невідомо, яке звинувачення йому пред'явили.

С. ПАРАДЖАНОВ (нар. 18. III. 1924 р.) — кінорежисер світового масштабу, від 1952 року він працював на Київській кіностудії ім. О. Довженка, де поставив фільми *"Перший хлопець"* (1956), *"Українська рапсодія"* (1958), *"Квітка на камені"* (1959), *"Тіні забутих предків"* (1964). Цей останній фільм дістав 16 міжнародних нагород і приніс авторові світову славу. У 1966 році С. ПАРАДЖАНОВ зняв фільм *"Київські фрески"*, в якому порушив, зокрема, питання про варварське знищення багатьох фресок після 1917 року. Фільм заборонили ще до того, як його було змонтовано, а пізніше знищили. Після цього всі творчі заявки ПАРАДЖАНОВА на постановку фільмів кіностудія ім. Довженка систематично відкидала (включно зі сценаріями за *"Демоном"* М. ЛЕРМОНТОВА, *"Бахчисарайським фонтаном"* О. ПУШКІНА та автобіографічним сценарієм *"Визнання"*). Свій останній фільм С. ПАРАДЖАНОВ зняв у 1969 р. на кіностудії *"Вірменфільм"* *"Цвіт граната (Саят Нова)"* (див. фото С. ПАРАДЖАНОВА нижче). Після цього йому

Сергій ПАРАДЖАНОВ у фільмі *"Цвіт граната (Саят Нова)"*. вдалося виступити тільки актором у невеликій ролі в фільмі А. ТАРКОВСЬКОГО *"Солярис"*.

У 1965 році С. ПАРАДЖАНОВА на короткий час затримали, звинувачуючи в "українському націоналізмі" (перед тим він відмовився дублювати свій фільм *"Тіні забутих предків"* на російську мову, посилаючись на суто художні причини). Однак, тоді справі не дали ходу, і ПАРАДЖАНОВА звільнили без офіційного звинувачення. У 1966-68 рр. С. ПАРАДЖАНОВ підписує кілька протестів проти переслідування української інтелігенції (в тому числі "лист 139-ти"). У 1970 році Валентин МОРОЗ у самвидавній статті *"Хроніка опору"* різко звинувачував С. ПАРАДЖАНОВА в розкраданні ікон з іконостасу Довбушевої церкви в Космачі під приводом кінозйомок. Після арешту В. МОРОЗА в 1970 році С. ПАРА-

ДЖАНОВ відмовився бути свідком у його справі ("*Хроніка опору*" була в звинуваченні) і не дав проти нього показів.

17 грудня 1973 року С. ПАРАДЖАНОВА заарештували, звинувативши послідовно в валютних операціях, спекуляції й **гомосексуалізмі**. На суді фігурувало тільки це останнє звинувачення. Сам С. ПАРАДЖАНОВ не визнає своєї провини. Його **засудили до 5 років ув'язнення**, але внаслідок широкої міжнародної кампанії **звільнили** на рік раніше терміну (**30 грудня 1977 р.**).

Після звільнення С. ПАРАДЖАНОВ жив у сестри в м. Тбілісі, не маючи роботи (він наполягав на тому, щоб йому дали змогу працювати за своїм фахом кінорежисера). У цей період він написав ряд сценаріїв і багато оповідань (деякі з них нібито українською мовою), проте жодного з них не опублікували. Він виявив бажання емігрувати до Франції, але замість відповісти на його клопотання, ПАРАДЖАНОВА заарештували вдруге. У нього дорослий син.

2-4 29 грудня 1981 року на Волині заарештовано двох баптистів: Павла Савича ЧАБАНА (з м. Ковеля) і Миколу Ониськовича ПРОКОПЧУКА (м. Луцьк).

2-5 10 лютого 1982 року в Одесі заарештували Петра БУТОВА (див. 1981, 12-8). Його звинувачують у розповсюдженні самвидавної літератури за **ст. 62 ч. 1 КК УРСР**. Петрові БУТОВУ 37 років. Він працював науковим співробітником Геофізичного інституту в Одесі, займався проблемами акустики й опублікував кілька наукових статей. Його батько — теж **фізик**, доцент одного з Херсонських інститутів. Дружина П. БУТОВА Таїса **Михайлівна** з двома синами **Захаром і Олексієм** мешкає за адресою: **м. Одеса, вул. Орджонікідзе, 2/4, кв. 7.**

2-6 28 грудня 1981 року в Києві відбувся суд над Віктором ГОМОНОМ (див. 1981,11-7). До судового залу пустили тільки його батьків. В. ГОМОНА засудили до **3 років таборів загального режиму**.

2-7 На 22 січня 1982 року в Лозівському районі Харківської обл. призначили суд над баптистом Федором Кузьмичем ЧОВ-ГАНОМ. Результат суду покищо невідомий.

2-8 Газета *"Правда Украины"* 31 січня і 2 лютого 1982 року опублікувала статтю свого спец, кореспондента Михайла ДЕРІМОВА в рубриці "С поличным" — *"Лжепророки"* і з підзаголовком *"Кому служать 'релігійні активісти, які підбурюють віруючих п'ятдесятників порушувати радянські закони"*. Стаття присвячена судовій розправі над релігійним письменником Павлом АХТЬОРОВИМ (див. 1982, 1-3 і раніше). Справу розглядав **Донецький обласний суд** під головуванням **Е. Н. ЗІНЧЕНКА**. В статті згадують також В. ТАРАСЮКА з м. Костянтинівки Донецької обл., І. ШАБУРУ з сел. Таромське Дніпропетровської обл. (див. 1981, 8-4, 8-51) та ін. п'ятдесятників. Автор статті цитує зарубіжних релігійних діячів, які відвідували Радянський Союз: президента Асамблеї Божої США — спілки християн віри євангельської Т. ЗІММЕРМАНА, директора пресової служби Єврейської баптистської федерації Дж. ВІЛКЕСА, пастора церкви п'ятдесятників м. Гельсінкі Д. КЛІМЕНСА, пастора української баптистської церкви Канади С. СКОВОРОДЬКА — про свободу сумління в Радянському Союзі. Серед свідків на суді були дружина підсудного Р. О. АХТЬОРОВА і прибиральниця з м. Слов'янська Є. Г. ШЕВЧЕНКО. Звинувачення підтримував **прокурор Ю. А. НОСКОВ**. Вироку, про який ми повідомляли в минулому випуску, М. ДЕРІМОВ не подає, але вказує, що "справедливий вирок схвально зустрів громадянськість Донецької області".

2-9 Восени 1981 року на черговому відомчому засіданні МВС виступив з доповіддю генерал ТИТАРЕНКО — начальник УВС м. Києва і заст. міністра внутрішніх справ УРСР. Він з гордістю розповів про виконану роботу — очищення Києва від небажаних елементів, зокрема, про практику застосування кримінальних статей до супротивників режиму. Під час оформлень профілактичних адміністративних арештів на 15 діб фігурують, навіть за відомостями Київської прокуратури, одні й ті самі свідки — старі члени партії, ветерани війни. їхні адреси в матеріалах справ — фіктивні. Затримані часто скаржаться на сфабрикованість звинувачень. У відповіді генерала ТИТАРЕНКА на скарги з такого приводу в травні 1980 року була обіцянка ліквідувати неохайність у дальшій роботі. Тепер серед професійних свідків з'явився новий персонаж, відомий у київському фольклорі як "баба з банкою". Це звичайно жінка солідних габаритів з трилітровою банкою чваше-

них огірків, яку вона "впускає" під ноги чергового об'єкта затримання.

Про масштаби адміністративних арештів свідчить те, що, як розповідають кияни, для перевезення арештованих використовують автобуси київських підприємств — через брак "воронків".

2-Ю На початку лютого 1982 року в Києві викликали до КДБ на "бесіду" Михайла ЕЛЬБЕРТА, брата єврейського активіста-відмовника Лева ЕЛЬБЕРТА (див. 1981, 5-29 і 9-11 відповідно). Темою бесіди була його "сіоністська діяльність".

2-11 Вісім із 40 книг, вилучених під час обшуку в одеської викладачки івриту Іди НЕПОМНЯЩОЇ (див. 1981, 7-4), недавно їй повернули, в тому числі Біблію і Книгу Псалмів.

2-12 Служитель Церкви ЄХБ м. Мерефа Харківської обл. Михайло КРИВКО (див. 1981, 1-172), побоюючись арешту, був змушений перейти на нелегальне становище.

2-13 Почастішали випадки розгонів молитовних зібрань віруючих ЄХБ, особливо починаючи від Різдва 1981 року. Розгони зібрань відбувалися, зокрема, в Запоріжжі, Мелітополі, Крайкодо-ні тощо. У м. Донецьку молитовне зібрання розігнали на печатку 1982 року. У Харкові розігнали зібрання, яке відбувалося в хаї Наталії БОЖКО. Розгоном керував майор міліції А. С. КУРИЛО. Баптистів, що зібралися, обшукували, вилучали в них Біблії. Обшуки супроводжували брутальними обрізами релігійних почуттів віруючих (Біблійні тексти дерли, Біблії кидали на підлогу і топтали).

НОВИНИ ПРО НЕВІЛЬНИКІВ

1. У тюрмах І в таборах

2-14 Начальник відділу КДБ в Управлінні ВС-389 (Пермські політичні табори) — ПОМАЗ, його заступник — АФАНАСОВ.

2-15 Начальник центральної лікарні для в'язнів, яка міститься при таборі ЯД-40/7 (сел. Табага ЯАРС), де тримають члена Української Гельсінської групи, журналіста В. ЧОРНОВОЛА (див. 1982, 1-48 і раніше), — кап. Ю. М. ПОХАЛЬСЬКИЙ. Зав. терапевтичним відділом лікарні — НЕОБУТОВ (він же — нач. санчастини табору ЯД-40/7).

2-16 У грудні 1981 року політв'язень С. НАБОКА (див. 1981, 10-17 і раніше) тримав голодівку, вимагаючи перевести його на роботу, відповідну до стану здоров'я. Проте його вимоги не задовольнили. 23 грудня 1981 року С. НАБОКУ посадили на 15 діб до ШІЗО й позбавили чергового побачення.

2-17 Жінки-політв'язні Мордовського табору ЖХ-385/3-4 почали боротьбу проти вимоги адміністрації носити нашивки з прізвищами на табірних сукнях. Раніше адміністрація заплющувала очі на невиконання цієї вимоги, обмежувалась лише погрозами.

2-18 4 лютого з 36-го Пермського табору етапували до лікарні, яка міститься при 35-му таборі, політв'язнів ГАВРИША, ЛАЗАРУКА, ОВЕСА.

В. Г. ГАВРИШ був засуджений у м. Миргороді 9. VII. 1979 р. військовим трибуналом Київського військового округу за ст. 56 ч. 1 КК УРСР до 15 років ВТК суворого режиму. Про його засуд писала газ. "Правда Украины" 11. VII. 1979 р. в ст. Б. ПАХОМОВА "Оборотни".

Павло ЛАЗАРУК (нар. бл. 1927 р.) — член ОУН-УПА, був засуджений за ст. 58 у 1945 р. до 15 років ув'язнення, в 1957 р. звільнений достроково. В 1980 році арештований повторно на 3 роки, невідбуті з попереднього вироку.

22 лютого вони повернулися в зону.

2-19 9 лютого після 4-х місяців ПКТ вийшов до 36-ї зони член Української Гельсінської групи Микола РУДЕНКО (див. 1981, 12-14 і раніше).

2-20 15 лютого 1982 року в таборі ВС-389/36 відбувся такий інцидент. В'язень сумнівної репутації ЧЕРЕПАНОВ поширив чутку, нібито БОНН, ВЕДУТА і ЗАГІРНЯК, за намовою Мирослава МАРИНОВИЧА (член Української Гельсінської групи — див. 1981, 12-12 і раніше), здійснили над ним фізичну розправу. Того самого дня в присутності Олеса ШЕВЧЕНКА (див. 1981, 12-13 і раніше) ЧЕРЕПАНОВ погрожував убити МАРИНОВИЧА. Через цю заяву адміністрація посадила в ШІЗО БОГІНА, ВЕДУТУ й ЗАГІРНЯКА

спершу на одну добу, а потім продовжила термін до 15 діб. Під час бесіди з представниками адміністрації МАРИНОВИЧ відкинув звинувачення ЧЕРЕПАНОВА на адресу трьох в'язнів і на свою адресу та заявив, що в разі серйозного покарання БОГІНА, ВЕДУТИ і ЗАГІРНЯКА він вважатиме цей інцидент провокацією КДБ. За обідом ЧЕРЕПАНОВ кілька разів плюнув у МАРИНОВИЧА і ГРИГОРЯНА, за що ГРИГОРЯН його побив. Після цього ГРИГОРЯНА посадили на 5 діб до ШІЗО, а ЧЕРЕПАНОВА ні за плювки, ні за погрози вбити МАРИНОВИЧА, адміністрація не покарала, ставши цілком на його бік.

2-21 16 лютого слідчий Ленінградського УКДБ допитував серед інших в'язнів 36-го табору Аполонія БЕРДНИЧУКА (див. 1980, вип. 2, стор. 13, картка 16 — там прізвище БЕРНІЙЧУК?) — у справі Фонду СОЛЖЕНИЦИНА. Всі допитувані заявили про свою непричетність до справ Фонду. Слідчий заявив, що всі перекази, які надійшли на їхнє ім'я, "списано". На якій підставі — він не пояснив.

2-22 19 лютого вийшов з ПКТ після 4-місячного перебування там Генріх АЛТУНЯН (див. 1981, 12-14 і раніше). Приводом до ув'язнення в ПКТ була нібито грубість Г. АЛТУНЯНА щодо прапорщиків. Насправді він висловив обурення їхніми матюками.

2-23 19 лютого 1982 року слідчий Пермської прокуратури, на доручення Львівського УКДБ, допитував ув'язнених членів Української Гельсінської групи М. МАРИНОВИЧА і М. РУДЕНКА в справі Михайла ГОРИНЯ (див. 1982, 1-1).

2-24 **За** святкування дня народження політв'язня Олександра ШЕВЧЕНКА (див. 1982, 2-20 і раніше) шістьох в'язнів, включно

з іменинником, покарали позачерговим нарядом. Це сталося 26 лютого 1982 року.

2-25 В таборах жорстоко б'ють віруючих в'язнів, зокрема, побили баптистів Сергія БУБЛИКА (див. 1981, 9-29 і раніше) та Галину ВІЛЬЧИНСЬКУ (див. 1981, 3-226 і раніше). Побили також ув'язненого члена Ради Церков ЄХБ Миколу Григоровича БАТУРИНА (див. 2-208 і раніше).

2-26 10 листопада 1981 року баптист Анатолій ЛЕВЦЕНЮК (див. 1981 5-9 і раніше) був умовно-достроково звільнений з табору і повернувся додому.

2-27 У грудні 1981 року члена табірної Гельсінської групи, багаторічного політв'язня Юрія ШУХЕВИЧА (див. 1982, 1-38 і раніше) повезли з Чистопольської тюрми до Ленінградської лікарні для в'язнів у зв'язку з загрозливою хворобою очей. У нього **катаракта і відшарування сітківки на обох очах**. Правим оком Ю. ШУХЕВИЧ не бачить уже півтора року, а лівим останнім часом майже не бачить. 7 січня 1982 року йому зробили на ліве око операцію, але надії на врятування зору хоча б частково майже нема. Його дружина з дітьми (див. 1982, 1-38 і раніше) переселилася до Волгограду, бо в Калінінграді, куди вона перед тим поїхала з Нальчика, нічого не вийшло з обміном квартири. Тепер її адреса: **400026, г. Волгоград-26, ул. Фадеева, 6, кв. 30.**

2. У божевільнях

2-28 Про долю політв'язня Василя ЛУЦЬКОВА

Василь Степанович ЛУЦЬКІВ (нар. 1935 р.), в той час зав. клубом у Львівській області, вперше був **заарештований у січні 1961 року разом з Л. ЛУК'ЯНЕНКОМ** (див. 1981, 9-25 і раніше), **І. КАНДИБОЮ** (див. 1981, 8-1 і раніше) та ін. **в справі** української робітничо-селянської спілки (**УРСС**) і звинувачений за **ст. ст. 56 і 64 КК УРСР**. На слідстві й на суді, обдурений слідством та під сильним тиском, В. Луцьків давав покази проти решти заарештованих, та все ж його засудили до 10 років таборів суворого режиму. У таборі, починаючи від 1964 року, В. ЛУЦЬКІВ почав писати заяви, в яких зрікався своїх попередніх показів як неправдивих і викривав механізм виявленого на нього тиску, називаючи імена його учасників. У 1966 році його перевели до психіатричного відділу лікарні Мордовських таборів (т. зв. "12 корпус" лікарні в сел. Барашево), де він перебував, мабуть, аж до кінця терміну. Після звільнення В. ЛУЦЬКІВ жив у Полтаві, де його **не пізніше 1976 року заарештували вдруге за розповсюдження листівок**, звинувативши за **ст. 62 КК УРСР**. Психіатрична експертиза в Полтаві визнала його осудним, тоді В. ЛУЦЬКОВА послали до Інституту ім. Сербського в Москву, де йому визначили психіатричний діагноз. Його спрямували на **примусове лікування до Дніпропетровської СПЛ**, звідки **в 1979 році перевели до Полтавської ОПЛ**

(вул. **Медична, 61, 1-ий відділ**) і там продовжували лікувати його нейролептиками.

Восени 1981 року адміністрація ОПЛ заявила, що не перешкоджатиме виписуванню В. ЛУЦЬКОВА, але для цього слід попередньо оформити опікунство. 20 листопада 1981 року потрібні документи про опікунство надіслали родичі В. ЛУЦЬКОВА, які мешкають у Тернопільській області. Проте В. Луцькова не виписали, а **17 грудня 1981 року перевели до Тернопільської ОПЛ** за адресою: **м. Тернопіль, вул. Тролейбусна, 14** (1-ий чоловічий відділ).

Про В. С ЛУЦЬКОВА можна читати:

1. *Архив Самиздата*. Собрание документов Самиздата, том 18, Украинский самиздат: АС № 921 — Центральному Комітетові Комуністичної партії України від бувшого члена ВЛКСМ і члена КПРС **Луцьківа Василя Степановича 1936 р.** народження, уродженця **с Павлів, Радохівського району Львівської області**, засудженого Львівським **обласним судом 20 травня 1961 року** по ст. ст. 56 ч. 1 і 64 КК УРСР строком до 10 років ВТК. Мордовська АРСР, ст. Потьма, п/я Явас п/ск ЖХ-385/11 — Заява, (жовтень 1965 Р-).

2. 36. *"Українські юристи під судом КГБ"*, Мюнхен: вид-во "Сучасність", 1968.

3. *Український вісник*, Випуск II, Травень 1970, Видання бібліотеки "Вільна думка", ч. 9-10, Париж, 1971, стор. 238.

4. Іван Світличний, До справи Л. лук'яненка та інших. — зб. *"Зупиніть кривосуддя! Справа Левка Лук'яненка"*, видво "Сучасність", 1980, стор. 16-17.

2-29 Ганну МИХАЙЛЕНКО (див. 1981, 10-21 і раніше) перевели з Харківської ОПЛ до Казанської СПЛ. Причина переведення невідома.

2-30 У самвидаві є заклик до світової громадськості і всіх людей доброї волі виявити підтримку і посильну допомогу у звіль-

ненні з психіатричної лікарні Василя Володимировича СПИНЕНКА (нар. 19. IX. 1945 р. — див. 1981, 6-30 і раніше, там його прізвище СПІНЕНКО). Називається цей заклик *"Згадаймо про забутого!"*

3. На засланні

2-31 Центральний секретаріат Міжнародної Амністії в Лондоні 8 січня 1982 року проголосив невідкладну акцію за звільнення з заслання тяжко хворого політв'язня Івана СВІТЛИЧНОГО (див. 1981, 12-19 і раніше). Стан його здоров'я лишається загрозливий. Рекомендують посилати клопотання до: Міністра внутрішніх справ Н. А. ЩОЛОКОВА (103009, Москва, ул. Огарева, 2; тел. 294 65 72); Ген. Прокурора СРСР А. М. РЕКУНКОВА (103009, Москва, ул. Пушкинская, 15а; тел. 229 97 14); Міністра охорони здоров'я СРСР В. В. ТРОФИМОВА (103055, Москва, Владковский пер., 1820; тел. 228 44 78); редакції газ. *"Літературна Україна"* (252601, Київ, 601, вул. Орджонікідзе, 2; тел. 93 61 63).

2-32 77 річна Оксана МЕШКО, член Української Гельсінської групи (див. 1982, 1-46 і раніше) перебуває у винятково тяжких умовах заслання. Правозахисні організації на Заході рекомендують домагатися її еміграції до Австралії, пишучи до: Голови Президії Верховної Ради УРСР О. Ф. ВАТЧЕНКА (м. Київ, вул. Кірова, 5; тел. 93 07 76); Прокурора УРСР Ф. К. ГЛУХА (м. Київ, вул. Різницька, 13; тел. 93 85 52); Генсека Л. І. БРЕЖНЄВА (Москва, Кремль; тел. 295 90 51).

2-33 Політичний засланець Євген ПРОНЮК (див. 1981, 6-33) живе в рисоробному аулі. На Новий рік до нього приїхав з Києва старший син Мирослав і почав ходити там до школи (він вчиться у 8 класі). Незабаром має приїхати дружина з молодшим сином, щоб жити разом у засланні.

ПРИВІТАЙТЕ

З УРОДИНАМИ

Повідомляємо адреси тих переслідуваних, у кого через місяць надходять дні народження. У квітні народилися:

2-34 СМОГИТЕЛЬ Вадим Володимирович (див. 1981, 5-70 і раніше) — нар. 1. IV. 1939 р. Його адреса з дружиною й сином (нар. 19. II. 1969 р.): **252030, Київ-30, вул. Івана Франка, 26, кв. 8. Тел. 25 44 50.**

2-35 ЛЯЩЕНКО Борис Володимирович (див. 1981, 12-5) — нар. 6. IV. 1959 р. Адреса матері Ганни Іванівни: **330099, м. Запоріжжя-99, бульвар Гвардійський, 22, кв. 20.**

2-36 ХАЙЛО Володимир Павлович (див. 1981, 7-34 і раніше) — нар. 15. IV. 1932 р. Його адреса в божевільні: **320006, м. Дніпропетровськ-6, вул. Чичеріна, 101, уст. ЯЕ-308/РБ.** Адреса дружини Марії Омелянівни з 15-ма дітьми (з них 9 — неповнолітні): **394004, Ворошиловградська обл., м. Красний Луч, шахта 22-4 біс, вул. Північна, 11.**

2-37 МОНБЛАНОВ Віктор Володимирович (див. 1982, 1-8 і ніше) — нар. 18. IV. 1940 р. Адреса після звільнення: **м. Київ, вул. Ростовська, 8.**

2-38 КРАЙНИК Микола Михайлович (див. 1981, 3-204 і раніше) — нар. 20. IV. 1935 р. Його адреса в таборі: **431200, Мордовская АССР, Теньгушевский р-н, пос. Барашево, учр. ЖХ-385/3-5.** Адреса дружини Дарії Гнатівни з сином Тарасом (1963 р. нар.) і дочкою Оксаною (1966 р. нар.): **285616, Івано-Франківська обл., Долинський р-н, с Солуків.**

2-39 ПОПАДЮК Зорян Володимирович (див. 1981, 7-20 і раніше) — нар. 21. IV. 1953 р. Його адреса в заслання: **464470, КазССР, Актюбинская обл., Уильский р-н, с/з Саралжин.** Адреса матері Любо мири Іванівни: **290007, м. Львів-7, вул. Галана, 6, кв. 6а.**

2-40 САВІН Олександр Анатолійович (див. 1981, 4-32 і раніше) — нар. 23. IV. 1958 р. Його адреса в таборі: 460053, г. Оренбург, учр. ЮК-25/4-"И". Адреса матері Ніни Василівни: м. Жданої Донецької обл., аул. Пашковського, 52, кв. 3.

2-41 БУРДЕЙНИЙ Віктор Олександрович (див. 1981, 6-12 і раніше) — нар. 24. IV. 1943 р. Його адреса в таборі: 26S452, Ровенська обл., Сарнинський р-н, с Катеринівка, уст. ОР-318 46-3.

Адреса дружини Тамари з двома дітьми: Ровенська обл., Здолбунівський р-н, с. Здовбиця, вул. Третя, 101.

2-42 БАДЗЬО Георгій (Юрій) Васильович (див. 1982, 1-43 і раніше), нар. 25. IV. 1936 р. (див. фото внизу). Його адреса в таборі: 431200, Мордовская АССР, Теньгушевський р-н, пос. Барашево, учр. ЖХ-385/3-5. Адреса дружини КИРИЧЕНКО Світлани Тихонівни з сином Сергієм (1961 р. нар.) і дочкою Богданою (1967 р. нар.): 252150, Київ-150, вул. Червоноармійська. 93, кв. 16.

Юрій БАДЗЬО перед ув'язненням з дочкою Богданою.

2-43 ЯЦЮК Василь Іванович (див. 1981, 12-4) — нар. 27. IV. 1943 р. Його адреса в ув'язненні невідома. Адреса дружини Галини Мелетіївни з 4-ма дітьми: м. Луцьк, аул. 50-річчя СРСР, 10S, кі. 2.

АРХІВ САМВИДАВУ

У цьому розділі подаємо бібліографію самвидавних документів, опублікованих (або одержаних) у лютому 1982 року. Всі вказані тут матеріали є в архіві Закордонного Представництва Української Гельсінської групи. Бажаючі набути копії цих документів мають звернутися до редактора "ВІСНИКА РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ".

2-44 АС № 4560. Раиса Симчич, жена п/з Мирослава СИМЧИЧА. Два письма с просьбой оградить мужа от преследований,, г. Запорожье, 27.2 и 6. 7. 81. соотв. — "Материалы самиздата" Радио Свобода, выпуск № 5/82, 1 февраля 1982 г. (4 стор.).

Про М. СИМЧИЧА див. 1981, 8-23 і раніше.

2-45 АС № 4561. Валерий Марченко, быв. п/з. Заявление

пред. СМ УССР Александру ЛЯШКО о тщетных попытках найти работу, Киев, 27. 7. 81. — "Материалы самиздата" Радио Свобода, выпуск № 5/82, 1 февраля 1982 г. (2 стор.). Про В. МАРЧЕНКА див. 1981, 7-25 і раніше.

2-46 АС № 4562. Сообщение об обыске у одесских евреев 15. 7. 81, вкл. заявления Аврелия Кофмана... и его жены Ольги... (без места, конец июля 1981). — "Материалы самиздата" Радио Свобода, выпуск № 5/82, 1 февраля 1982 г. (6 стор.). Про О. КОФМАН див. 1981, 7-4.

2-47 АС № 4563. 4 члена Моск. ОГС (Е. Боннэр и др.).

Документ № 178. "Суд над Анатолием Корягиным" (Москва), 9. 8. 81. — "Материалы самиздата" Радио Свобода, выпуск № 5/82, 1 февраля 1982 г. (6 стор.). Про А. КОРЯПНА див. 1981, 11-14 і раніше.

2-48 АС № 4567. Сообщение о репрессиях против духовных лиц и мирян в Киеве: игумена Амвросия, С. Конабаса, свящ. П. Здрильюка... (без места, вскоре после 13. 8. 81). — "Материалы самиздата" Радио Свобода, выпуск № 5/82, 1 февраля 1982 г. (3 стор.). Див. 1981, 8-Ю і 8-11.

2-49 АС № 4576. 4 члена Моск. ОГС (Е. Боннэр и др.). До-

кумент № 173, "Преследования евреев-отказников продолжаются" (Москва), 8. 7. 81. — *"Материалы самиздата"* Радио Свобода, выпуск № 7/82, 15 февраля 1982 г. (2 стор.).

2-50 АС № 4577. ИГ инвалидов. "Бюллетень" № 12, Москва — Юрьев-Польский — Чистополь, 30. 7. 81. — *"Материалы самиздата"* Радио Свобода, выпуск № 7/82, 15 февраля 1982 г. (57 стор.).

2-51 АС № 4581. 4 члена Моск. ОГС (Е. Боннэр и др.). Документ № 172. "Арест и осуждение Владимира Кислика" (Москва), 7. 7. 81. — *"Материалы самиздата"* Радио свобода, выпуск № 8/82, 22 февраля 1982 г. (3 стор.). Про В. КИСЛИКА див. 1982, 1-45 і раніше.

2-52 АС № 4586. "Материалы судебного процесса Александра Парицкого" в Харьковском облсуде 11-13. 11. 81, Харьков (не ранее 13-го) ноябрь 1981. — *"Материалы самиздата"* Радио Свобода, выпуск № 8/82, 22 февраля 1982 г. (15 стор.). Про О. ПАРИЦЬКОГО див. 1982, 1-32 і раніше.

2-53 Das Gerichtsverfahren gegen Wassyl Stus [Самвидавна інформація про суд над українським поетом Василем СТУСОМ (див. 1981, 11-27 і раніше) — за Московським самвидавним ж. *"Хроника текущих событий"*, вып. 58, переклала на німецьку мову Анна-Галя ГОРБАЧ]. — ж. *"Kontinent"* № 20, 1981, стор. 162-167.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

А

АЛТУНЯН Генріх 2-22

о. АМВРОСІЙ 2-48

АФАНАСОВ (КДБ УВТУ ВС-389) 2-14

АХТЬОРОВА Р.О. 2-8

АХТЬОРОВ Павло 2-8

Б

БАДЗЬО Богдана 2-42

БАДЗЬО Георгій (Юрій) Васильович 2-42

БАТУРИН Микола Григорович 2-25

БЕРДНИЧУК Аполоній 2-21

БЕРНІЙЧУК (див. БЕРДНИЧУК)

БОГІН 2-20

БОЖКО Наталія 2-13

БОННЕР О. (БОННЭР Е.) 2-47, 2-49, 2-51

БРЕЖНЄВ Л. І. 2-32

БУБЛИК Сергій 2-25

БУРДЕЙНА Тамара 2-41

БУРДЕЙНИЙ Віктор Олександрович 2-41

БУТОВА Таїса Михайлівна 2-5

БУТОВ Захар 2-5

БУТОВ Олексій 2-5
БУТОВ Петро 2-5
В
ВАТЧЕНКО О. Ф. 2-32
ВЕДУТА 2-20
ВІЛКЕС Дж. 2-8
ВІЛЬЧИНСЬКА Галина 2-25
Г
ГАВРИШ В.Г. 2-18
ГЛУХ Ф. К., прок. УРСР 2-32
ГОМІН Віктор 2-6
ГОРБАЧ Анна-Галя 2-53
ГОРИНЬ Михайло 2-23
ГРИГОРЯН 2-20
Д
ДЕРІМОВ Михайло 2-8
[ДРАЧУК] Сергій 2-42
Е
ЕЛЬБЕРТ Лев 2-Ю

ЕЛЬБЕРТ Михайло 2-Ю

З

ЗАГІРНЯК 2-20

ЗДРИЛЮК П. 2-48

ЗІММЕРМАН Т. 2-8

ЗІНЧЕНКО В.С., оперуповноважений (м. Черкаси) 2-2

ЗІНЧЕНКО Е.Н. 2-8

І

ІВАСЮК В. 2-2

К

КАНДИБА І. 2-28

КИРИЧЕНКО Світлана Тихонівна 2-42

КИСЛИК Володимир 2-51

КЛІМЕНС Д. 2-8

КОВАЛЕНКО І.А. 2-2

КОНАБАС С 2-48

КОРЯГІН Анатолій 2-47

КОФМАН Аврелій **2-46**

КОФМАН Ольга **2-46**

КРАЙНИК Дарія Гнатівна 2-38

КРАЙНИК Микола Михайлович 2-38

КРАЙНИК Оксана 2-38

КРАЙНИК Тарас 2-38

КРИВКО Михайло 2-12

КУЛЬЧИЦЬКИЙ, суддя Придніпровського р-ну (м. Черкаси) 2-2

КУРИЛО А.С., майор міліції (м. Харків) 2-13

П

ЛАЗАРУК Павло 2-18

ЛЕВЦЕНЮК Анатолій 2-26

ЛЕРМОНТОВ М. 2-3

ЛУК'ЯНЕНКО Левко 2-28

ЛУЦЬКІВ Василь Степанович 2-28

ЛЯЩЕНКО Борис Володимирович 2-35

ЛЯЩЕНКО Ганна Іванівна 2-35

М

МАРИНОВИЧ Мирослав 2-20, 2-23

МАРЧЕНКО Валерій 2-45

МЕШКО Оксана 2-32

МИХАЙЛЕНКО Ганна 2-29

МОНБЛАНОВ Віктор Володимирович 2-37

МОРОЗ Валентин 2-3

Н

НАБОКА С 2-16

НЕОБУТОВ (ЯД-40/7) 2-15

НЕПОМНЯЩА їда **2-11**

НОСКОВ Ю.А. прок. Донецької обл. 2-8
О
ОВЕС 2-18
П
ПАРАДЖАНОВ Саркіс (Сергій) Йосипович 2-3
ПАРИЦЬКИЙ Олександр 2-52
ПАХОМОВ Б. 2-18
ПЕТРАШ Стефанія Василівна 2-2
ПОМАЗ, нач. від. КДБ (УВТУ ВС-389) 2-14
ПОПАДЮК Зорян Володимирович 2-39
ПОПАДЮК Любомира Іванівна 2-39
ПОХАЛЬСЬКИЙ Ю.М., кап. (ЯД-40/7) 2-15
ПРОКОПЧУК Микола Ониськович 2-4
ПРОНЮК Євген 2-33
ПРОНЮК Мирослав 2-33
ПУШКІН О. 2-3
Р
РЕКУНКОВ А.М. 2-31
РУДЕНКО Микола 2-19, 2-23
С
САВІН Олександр Анатолійович 2-40
САВІНА Ніна Василівна 2-40
СВІТЛИЧНИЙ Іван 2-28, 2-31
СИМЧИЧ Мирослав 2-44
СИМЧИЧ Раїса 2-44
СІЧКО Василь Петрович 2-2
СІЧКО Володимир 2-2
СІЧКО Оксана 2-2
СІЧКО Петро 2-2
СКОВОРОДЬКО С 2-8
СМОГИТЕЛЬ Вадим Володимирович 2-34
СПИНЕНКО Василь Володимирович 2-30
СПІНЕНКО (див. СПИНЕНКО)
СТРІЛЬЦІВ Василь Степанович 2-1
СТРІЛЬЦІВ Павло 2-1
СТУС Василь 2-53
Т
ТАРАСЮК В. 2-8
ТИТАРЕНКО, ген. (нач. УВС м. Києва) 2-9
ТОМОЗ В.Д. 2-2
ТРОФИМОВ В.В. 2-31
ТРОЦЕНКО Валентина 2-27

Х

ХАЙЛО Володимир Павлович 2-36

ХАЙЛО Марія Омелянівна 2-36

Ч

ЧАБАН Павло Савич 2-4

ЧЕРЕПАНОВ 2-20

ЧОВГАН Федір Кузьмич 2-7

ЧОРНОВІЛ Вячеслав 2-15

Ш

ШАБУРА І. 2-8

ШЕВЧЕНКО І. 2-8

ШЕВЧЕНКО Є.Г. 2-8

ШЕВЧЕНКО Олександр 2-24

ШЕДЬКО, майор, нач. СІЗО (м. Черкаси) 2-2

ШУХЕВИЧ Юрій 2-27

Щ

ШОЛОКОВ Н.А. 2-31

Я

ЯЦЮК Василь Іванович 2-43

ЯЦЮК Галина Мелетмвна 2-43

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

місячника "ВІСНИК РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ"

на 1982 рік

Для індивідуальних передплатників 20.00 американських доларів на рік.

Для бібліотек та інших інституцій — 25.00 американських доларів на рік

Для передплатників з-поза океану - 30.00 американських доларів на рік

Вартість окремого випуску — 2.00 амер. дол

Адреса для передплати:

Ukrainian Helsinki Group

P.O. Box 770

Cooptr Station

New York, NY 10003